

energiavirasto
energimyndigheten

Tämä on Energiaviraston sähköisesti allekirjoittama asiakirja.

Detta är ett dokument som har signerats elektroniskt av Energimyndigheten.

This is a document that has been electronically signed by the Energy Authority.

Asiakirjan päivämäärä on: 28.05.2021

Dokumentet är daterat: 28.05.2021

The document is dated: 28.05.2021

Esittelijä / Föredragande / Referendary

Nimi / Namn / Name: Buket Yüksel

Pvm / Datum / Date: 28.05.2021

Ratkaisija / Beslutsfattare / Decision-maker

Nimi / Namn / Name: Simo Nurmi

Pvm / Datum / Date: 28.05.2021

Tämä asiakirja koostuu seuraavista osista:

- Kansilehti (tämä sivu)
- Alkuperäinen asiakirja tai alkuperäiset asiakirjat [Allekirjoitettu asiakirja alkaa seuraavalta sivulta. >](#)

Detta dokument består av följande delar:

- Titelblad (denna sida)
- Originaldokument [Det signerade dokumentet börjar på nästa sida. >](#)

This document contains:

- Front page (this page)
- The original document(s) [The signed document follows on the next page >](#)

Haminan Energia Oy
Reutsinkatu 12
49400 Hamina

Asia

Maakaasun jakeluverkonhaltijan ja vähittäismyyjän sekä sähkön jakeluverkonhaltijan toiminta

Asianosainen

Haminan Energia Oy

Vireilletulo

4.1.2021

Selostus asiasta

Energiavirastoon saapui 4.1.2021 päivätty elinkeinonharjoittajana toimivan sähkön ja maakaasun loppukäyttäjän tekemä tutkintapyyntö sekä täydennyksiä tutkintapyyntöön 7.1.2021 ja 25.1.2021. Tutkintapyyntöön esittäjä pyytää Energiavirastoa tutkimaan ilmoittaako Haminan Energia Oy (jäljempänä myös Haminan Energia) laskuilla sähkömarkkinalaissa (588/2013) ja maakaasumarkkinalaissa (587/2017) edellytetyt tiedot, onko Haminan Energia Oy noudattanut sähkö- ja maakaasumarkkinalain säännöksiä sähkön ja maakaasun jakelun mittaamisesta, onko Haminan Energia Oy toimittanut loppukäyttäjälle tämän sähkön ja maakaasun käyttöä koskevaa mittaus- tai kulutustietoa sekä onko Haminan Energia Oy noudattanut sähkö- ja maakaasumarkkinalaissa säädettyä menettelyä energianjakelun keskeyttämisen yhteydessä. Tutkintapyyntöön tekijä on myös todennut Haminan Energia Oy:n kanssa solmittujen sopimusten olevan mitättömiä johtuen siitä, että ne on solmittu henkilön kanssa, joka ei ole kelpoinen edustamaan yhtiötä oikeustoimissa.

Selvityspyyntö

Asian selvittämiseksi ja Haminan Energia Oy:n menettelytapojen sähkö- ja maakaasumarkkinalainsäädännön mukaisuuden arvioimiseksi Energiavirasto varasi Haminan Energialle mahdollisuuden antaa vastine asiasta sekä esittää muuta tarpeelliseksi katsomaansa selvitystä. Selvityspyyntönsään Energiavirasto pyysi Haminan Energia Oy:tä lähettämään yleisesti käyttämänsä maakaasun myynnin ja jakelun sekä sähkön jakelun laskupohjat liitteineen. Mikäli Haminan Energia Oy:n yleisesti käyttämät laskupohjat poikkeavat tutkintapyyntöön tekijälle lähetetyistä laskuista, Energiavirasto pyysi myös liittämään ne. Lisäksi selvitystä pyydettiin esittämään seuraavista seikoista:

1. Ilmoittaako Haminan Energia Oy laskuissa tai laskujen mukana loppukäyttäjän todellisen kulutuksen ja hintatiedot?

2. Mahdollistaako Haminan Energia Oy sähkön- ja maakaasun jakelua sekä myyntiä koskevissa laskuissa tai laskujen mukana loppukäyttäjälle vertailun edellisen vuoden kulutukseen ja kustannuksiin samana kautena? Jos kyllä, niin miten?
3. Miten sähkön ja maakaasun jakelun mittaus on järjestetty tutkintapyynnön tekijän käyttöpaikassa?
4. Toimittaako Hamina Energia Oy sähkön ja maakaasun mittaus- ja kulutus-tiedot loppukäyttäjälle pyydettäessä?
5. Sisältyykö Haminan Energia Oy:n tutkintapyynnön tekijän kanssa sovelta-miin sopimusehtoihin (esim. vakioehdot) maakaasun toimituksen ja maa-kaasun sekä sähkön jakelun katkaisuun liittyviä ehtoja?
6. Onko Haminan Energia Oy ryhtynyt sähkön- ja maakaasun jakelun sekä maakaasun toimituksen keskeyttämiseen tutkintapyynnön tekijän käyttö-paikassa. Jos on, onko Haminan Energia Oy lähettänyt ennen keskeyttä-mistä maksuhuomautukset ja erilliset katkaisuvaroitukset ja milloin nämä on lähetetty? Kuinka pitkä aika maksun erääntymisestä tai muusta sopimus-rikkomuksesta oli kulunut ennen mahdollisia keskeyttämisä?

Haminan Energia Oy:n vastaus

Haminan Energia Oy on 25.2.2021 toimittamassaan vastineessa todennut, että asiakas oli maksanut erääntyneet saatavat ennen katkopäivää, joten energijake-lun keskeytymistöimiin ei ryhdytty.

Haminan Energia Oy totesi vastineessaan, että se ilmoittaa laskuissaan laskutuksen perusteena olleen energiamäärän sekä tämän hinnan. Sähkön laskutus perustuu tuntitietoon ja maakaasun mittarilukemiin. Sähkön sekä kaasun osalta kulutustie-tojen raportointi sekä vertailu edellisvuosien osalta on Online -palvelussa. Palvelu on ilmainen ja asiakkaan saavutettavissa.

Haminan Energia Oy:n mukaan sähkömittari on tuntiluennassa. Maakaasumittarin osalta etäluenta ei ole käytössä. Haminan Energian asentajat lukevat kuukausittain ja mikäli lukematietoja kuukausitasolla ei saada, laskutetaan arviolaskuin.

Haminan Energia Oy totesi, että se toimittaa sähkön ja maakaasun mittaus- ja ku-lutustiedot ja, että ne ovat saatavilla Online -palvelusta ilmaiseksi. Selvityksen mu-kaan Haminan Energia noudattaa Energiategollisuus ry:n yleisiä sopimusehtoja.

Haminan Energia Oy selvityksen mukaan se ryhtyi valmistelemaan energianjakelun keskeytystä toistuvien sopimusrikkomusten vuoksi. Asiakkaalle on ilmoitettu, että maksusuunnitelman rikkominen johtaa suoraan energianjakelun keskeytykseen. Tämän lisäksi asiakkaalle ilmoitettiin vielä erikseen katkosta 14vrk ennen tapahtu-mahetkeä. Asiakas maksoi saatavat, joten katkoa ei tapahtunut.

Energiaviraston täydennyspyyntö

Energiavirasto pyysi Haminan Energia Oy:tä täydentämään selvityksensä toimitta-malla yleisesti käyttämänsä laskupohjat liitteineen. Mikäli Haminan Energia Oy:n

käyttämät laskupohjat poikkeavat tutkintapyyntöön tekijälle lähetetyistä laskuista, Energiavirasto pyysi myös liittämään ne. Lisäksi täydennystä pyydettiin esittämään seuraavasta seikasta:

Tutkintapyyntöön tekijä on kertonut pyytäneensä 22.12.2020 Haminan Energia Oy:ltä sähkön ja maakaasun lukematietoja. Energiavirasto pyysi Haminan Energiaa selvittämään, onko Haminan Energia Oy vastannut tähän pyyntöön ja toimittanut kyseiselle loppukäyttäjälle kulutustaan koskevat kulutus- ja mittaustiedot ja millaisessa muodossa kerätyt mittaustiedot on toimitettu loppukäyttäjälle?

Haminan Energian täydennys

Haminan Energia Oy vastasi Energiaviraston täydennyspyyntöön 17.3.2021 päivättyllä vastineellaan. Haminan Energia toimitti tutkintapyyntöön tekijälle lähetetyt laskut, koska maakaasulaskun sisältö poikkeaa hieman riippuen laskutustavasta.

Täydennyksen mukaan Haminan Energia Oy:n sähkön laskutus ei perustu lukematietoihin. Laskutuksen perusteena on mittarin keräämä tuntisarja, joten erillisiä lukematietoja ei ole asiakkaalle toimitettu. Sähkön tuntisarja löytyy OmaVoima-palvelusta koko asiakassuhteen ajalta. Asiakkaalle on toimitettu hänen pyyntönsä mukaisesti kaikki sähkönsiirron laskut.

Haminan Energia Oy on toimittanut asiakkaalle tämän pyytämät maakaasun laskukopiot. Asiakkaalle ei ole toimitettu erillisiä mittarinlukemia, vain hänen pyytämänsä laskukopiot. Maakaasun mittarilukemat ja niiden historia on myös saatavissa OmaVoima-palvelusta.

Asiaan liittyvä lainsäädäntö

Maakaasumarkkinalaki (587/2017)

Maakaasumarkkinalain 3 §:n 1 momentin 11) kohdan mukaan kuluttajalla tarkoitetaan kuluttajansuojalain (38/1978) 1 luvun 4:ssä tarkoitettua kuluttajaa. Kuluttajansuojalain 1 luvun 4 §:n mukaan kuluttajana pidetään tässä laissa luonnollista henkilöä, joka hankkii kulutushyödykkeen pääasiassa muuhun tarkoitukseen kuin harjoittamaansa elinkeinotoimintaa varten.

Maakaasumarkkinalain 19 §:n mukaan loppukäyttäjällä on oikeus saada tai antaa muulle taholle oikeus saada ilman erillistä korvausta maakaasun kulutustaan koskeva mittaustieto, jonka verkonhaltija on kerännyt maakaasun käyttöpaikan mitauslaitteistosta. Tieto luovutetaan maakaasun käyttöpaikka- tai mittauskohtaisesti sellaisessa muodossa, joka vastaa toimialan ja verkonhaltijan yleisesti noudattamaa menettelytapaa. Energiavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä tietojen muodosta ja tietojen luovuttamisesta noudatettavasta menettelystä

Maakaasumarkkinalain 39 §:n 3 momentin mukaan jakeluverkonhaltijan on esitettävä laskussa verkkonsa käyttäjälle erittely siitä, miten maakaasunjakelun hinta muodostuu. Maakaasunjakelun hintaa koskevat tiedot ja arviot on annettava loppukäyttäjälle oikea-aikaisesti ja helposti ymmärrettävässä muodossa. Laskun mukana on ilmoitettava loppukäyttäjän todellinen kulutus ja hintatiedot sekä mahdollistettava vertailu edellisen vuoden kulutukseen ja kustannuksiin samana kautena.

Energiavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, mitä tietoja laskuun tulee sisällyttää, sekä siitä tavasta, jolla tiedot tulee laskussa esittää.

Maakaasumarkkinalain 46 §:n 3 momentin mukaan vähittäismyyjän on esitettävä laskussa asiakkaalle erittely siitä, miten maakaasun hinta muodostuu, sekä tietosopimuksen voimassaoloajasta. Maakaasun hintaa koskevat tiedot ja arviot on annettava loppukäyttäjälle oikea-aikaisesti ja helposti ymmärrettävässä muodossa. Laskun mukana on ilmoitettava loppukäyttäjän todellinen kulutus ja hintatiedot sekä mahdollistettava vertailu edellisen vuoden kulutukseen ja kustannuksiin samana kautena. Energiavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, mitä tietoja laskuun tulee sisällyttää, sekä siitä tavasta, jolla tiedot tulee laskussa esittää.

Maakaasumarkkinalain 68 §:n mukaan tämän luvun säännöksistä ei saa sopimuksin poiketa kuluttajan vahingoksi. Jollei jäljempänä toisin säädetä, tämän luvun säännöksiä sovelletaan muutoin vain, jos muuta ei johdu sopimuksesta, sopijapuolten omaksumasta käytännöstä taikka kauppatavasta tai muusta tavasta, jota on pidettävä sopijapuolia sitovana.

Maakaasumarkkinalain 88 §:n 2 momentin mukaan Energiaviraston tehtävänä on valvoa tämän lain noudattamista sekä tämän lain nojalla annettujen lupapäätösten noudattamista. Valvonnasta säädetään erikseen sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetussa laissa.

Sähkömarkkinalaki (533/2013)

Sähkömarkkinalain 3 §:n 1 momentin 20) kohdan mukaan kuluttajalla tarkoitetaan kuluttajansuojalain (38/1978) 1 luvun 4:ssä tarkoitettua kuluttajaa. Kuluttajansuojalain 1 luvun 4 §:n mukaan kuluttajana pidetään tässä laissa luonnollista henkilöä, joka hankkii kulutushyödykkeen pääasiassa muuhun tarkoitukseen kuin harjoittamaansa elinkeinotoimintaa varten.

Sähkömarkkinalain 75 e §:n 1 momentin mukaan verkonhaltijan on luovutettava loppukäyttäjälle ja sähköntuottajalle tai näiden nimeämälle taholle jäljennös loppukäyttäjän tai sähköntuottajan omaa sähkönkäyttöä ja sähköntuotantoa koskevista mittaus- ja kulutustiedoista, jotka verkonhaltija on kerännyt sähkönkäyttöpaikan mittauslaitteistosta. Tiedot on luovutettava koneluettavassa ja helposti muokattavassa vakiotietomuodossa sähkönkäyttöpaikka- tai mittauskohtaisesti. Energiavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä tietojen muodosta ja tietojen luovuttamisessa noudatettavasta menettelystä.

Sähkömarkkinalain 85 §:n mukaan tämän luvun säännöksistä ei saa sopimuksin poiketa kuluttajan vahingoksi.

Jollei jäljempänä toisin säädetä, sovelletaan tämän luvun säännöksiä muutoin vain, jos muuta ei johdu sopimuksesta, sopijapuolten omaksumasta käytännöstä taikka kauppatavasta tai muusta tavasta, jota on pidettävä sopijapuolia sitovana.

Sähkömarkkinalain 103 §:n 1 momentin mukaan sähkönjakelu tai sähköntoimitus voidaan keskeyttää, jos loppukäyttäjä on olennaisesti laiminlyönyt jakeluverkonhaltijalle tai vähittäismyyjälle tulevien maksujen suorittamisen tai on muutoin olennaisesti rikkonut sopimukseen perustuvia velvoitteitaan. Ennen sähkönjakelun tai sähköntoimituksen keskeyttämistä loppukäyttäjälle on lähetettävä kirjallinen

huomautus maksun laiminlyönnistä tai muusta sopimusrikkomuksesta sekä aikaisintaan kahden viikon kuluttua huomautuksen lähettämisestä erillinen katkaisuvaaritus. Kuluttajalle lähettävässä katkaisuvaarituksessa on mainittava, miten kuluttajan on meneteltävä, jotta hän voi vedota tässä pykälässä mainittuihin oikeuksiin sekä ohjattava kuluttajaa asian selvittämisessä ja maksuvaihtoehtojen löytämisessä. Sähkönjakelun tai sähköntoimituksen saa katkaista aikaisintaan viiden viikon kuluttua siitä, kun maksu on erääntynyt tai muusta sopimusrikkomuksesta on ensimmäisen kerran ilmoitettu loppukäyttäjälle eikä sopimusrikkomusta ole oikaistu ajoissa ennen varoitettua katkaisuaajankohtaa.

Sähkömarkkinalain 106 §:n 2 momentin mukaan Energiaviraston tehtävänä on valvoa tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja viranomaisten määräysten noudattamista sekä tämän lain nojalla annettujen lupapäätösten noudattamista. Valvonnasta säädetään sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetussa laissa.

Määräys maakaasuenergiaa ja maakaasun siirtoa koskevien laskujen erittelystä (1184/002/2013)

Energiavirasto on antanut määräyksen maakaasuenergiaa ja maakaasun siirtoa koskevien laskujen erittelystä (1184/002/2013), jäljempänä laskuerittelymääräys ja ohjeen maakaasua koskevien laskujen erittelystä (2778/502/2019). Energiaviraston laskuerittelymääräyksen 1 §:n 1 momentin mukaan määräystä sovelletaan laskuihin, joita maakaasun toimittaja lähettää asiakkailleen maakaasuenergiasta ja maakaasun siirrosta.

Laskuerittelymääräyksen 3 §:n mukaan maakaasun toimittajan on esitettävä asiakkailleen laskunsa selkeällä ja asiakkaan kannalta helposti ymmärrettävällä tavalla. Laskussa tai sen liitteessä asiakkaalle on ilmoitettava laskun määräytymiseen vaikuttavat tiedot.

Määräyksen 4 §:n mukaan maakaasuenergiaa ja maakaasun siirtoa koskevassa laskussa tai sen liitteessä on ilmoitettava muun muassa:

- 1) maakaasuenergian ja/tai maakaasun siirron hinnan muodostumiseen vaikuttavat maksut;
- 2) kunkin maksun osalta laskutettavien yksiköiden määrä;
- 3) kunkin maksun yksikköhinta;
- 4) kunkin maksun osalta veloitettava summa;
- 5) valmisteveron ja huoltovarmuusmaksun määräytymisperusteet ja määrät;
- 6) arvonlisäveron määräytymisperuste prosentteina ja sen määrä;
- 7) kaikkien laskulla veloitettavien maksujen kokonaissumma.

Maakaasun toimittajan on esitettävä laskussa asiakkaalle tieto sopimuksen voimassaoloajasta.

Energiaviraston määräys sähkön myyntiä ja jakelua koskevien laskujen erittelystä (1097/002/2013)

Sähkön myyntiä ja sähkön jakelua koskevien laskujen erittelystä annetun Energiaviraston määräyksen (jäljempänä laskuerittelymääräys) 1 §:n mukaan määräystä sovelletaan laskuihin, joita vähittäismyyjä tai jakeluverkonhaltija lähettää asiakkailleen sähkön myynnistä ja/tai sähkönjakelusta.

4 §:n mukaan 1 §:ssä tarkoitetuissa laskuissa tai sen liitteessä on ilmoitettava erikseen muun muassa:

- 1) sähkön myynnin ja/tai sähkönjakelun hinnan muodostumiseen vaikuttavat maksut
- 2) kunkin maksun osalta laskutettavien yksiköiden määrä
- 3) kunkin maksun yksikköhinta
- 4) kunkin maksun osalta veloitettava summa
- 5) kaikkien laskulla veloitettavien maksujen kokonaissumma
- 6) sähköveron määräytymisperuste ja määrä
- 7) arvonlisäveron määräytyminen ja sen määrä

Laki sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta (590/2013)

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain (jäljempänä valvontalaki) 5 §:n mukaan Energiaviraston tehtävänä on valvoa kyseisen lain 2 §:ssä tarkoitetun kansallisen ja unionin lainsäädännön ja viranomaisen määräysten noudattamista sekä hoitaa muut 2 §:ssä tarkoitetussa lainsäädännössä sille annetut tehtävät.

Valvontalain 9 §:n mukaan Energiaviraston on veloitettava kyseisen lain 2 §:ssä tarkoitetussa kansallisessa tai Euroopan unionin lainsäädännössä säädettyjä veloitteita rikkonut tai laiminlyönyt korjaamaan rikkomuksensa tai laiminlyöntinsä. Päätöksessä voidaan määrätä, millä tavoin rikkomus tai laiminlyönti tulee korjata. Päätöksessä voidaan myös määrätä palauttamaan asiakkaalle virheellisesti peritty maksu, jos palautukseen ei sovelleta kyseisen lain 14 §:ssä säädettyä palautusmenettelyä.

Perustelut

Energiaviraston toimivalta

Energiaviraston toimivaltaan kuuluu maakaasu- ja sähkömarkkinalainsäädännössä maakaasu- ja sähkömarkkinoiden osapuolille asetettujen veloitteiden noudattamisen valvonta sekä säännösten vastaisesti menetelleen tahon velvoittaminen korjaamaan menettelynsä lain tai säännösten mukaiseksi. Näin ollen Energiavirasto arvioi tässä päätöksessä Haminan Energia Oy:n maakaasun myynti- ja jakelulaskun

sekä sähkön jakelulaskun erittelyä, mittaus- ja kulutustietojen toimittamista lopputukäyttäjän pyynnöstä.

Energiaviraston toimivaltaan ei sen sijaan kuulu sähkö- ja maakaasumarkkinoiden osapuolten yksittäisten sopimusoikeudellisten riitojen ratkaiseminen. Sopimus- ja velvoiteoikeudellisia riita-asioita käsitellään yleisissä alioikeuksissa. Tutkintapyyntöön tekijän kysymykset koskien kaasutehon määräytymistä ja sitä, että tulisiko mittareiden luenta tapahtua tutkintapyyntöön tekijän valvonnan alla, ovat tutkintapyyntöön tekijän ja Haminan Energia Oy:n väliseen sopimussuhteeseen kuuluvia kysymyksiä, joiden arviointiin Energiavirastolla ei ole toimivaltaa. Näin ollen edellä mainitut kysymykset jäävät Energiaviraston valvonnan ulkopuolelle.

Edellä sanotun johdosta Energiaviraston toimivaltaan ei sopimusoikeudellisena asiana kuulu tutkia maakaasu- ja sähkö sopimusten pätevyyttä tai pätemättömyyttä tai perittyjen maksujen määrällistä oikeellisuutta.

Energiavirastolle osoitetussa tutkintapyyntöissä on esitetty, että Haminan Energia olisi rikkonut maakaasumarkkinalain 70 § - 73 §:ä. Väite perustuu siihen, että tutkintapyyntöön tekijän ja Haminan Energia Oy:n välille on syntynyt sopimus sellaisen henkilön toimesta, jolla ei ole oikeutta edustaa tutkintapyyntöön tekijänä olevaa yhtiötä. Energiavirasto katsoo ensisijaisesti, että osakeyhtiön edustamista koskevien seikkojen tai edustamisoikeuden suovan valtuutuksen puuttumisen tai puutteellisuuden arviointi ei ole Energiaviraston toimivallassa maakaasumarkkinalain 88 §:n 2 momentin ja valvontalain 5 §:n nojalla. Energiaviraston toimivallassa ei ole myöskään arvioida sitä, onko vähittäismyyjä ja jakeluverkonhaltija laiminlyönyt tarkastaa sopimusta tekevän osapuolen edustuskelpoisuuden. Energiavirasto ei voi myöskään tutkia sitä, onko Haminan Energia Oy:n hallituksen puheenjohtaja esteellinen käsittelemään tutkintapyyntöön tekijään liittyviä asioita.

Maakaasumarkkinalain 68 §:n mukaan 14 luvun säännöksistä ei saa sopimuksin poiketa kuluttajan vahingoksi. Jollei jäljempänä toisin säädetä, luvun säännöksiä sovelletaan muutoin vain, jos muuta ei johdu sopimuksesta, sopijapuolten omaksumasta käytännöstä taikka kauppatavasta tai muusta tavasta, jota on pidettävä sopijapuolia sitovana. Maakaasumarkkinalain 14 luvun säännöksiä on siten pidettävä tahdonvaltaisina niiltä osin, kun säännösten soveltamisesta kaikkiin loppukäyttäjiin ei ole erikseen säädetty. Kyseistä lainkohtaa koskevan hallituksen esityksen (HE 50/2017 vp.) yksityiskohtaisten perustelujen mukaan tahdonvaltaisuus ei tarkoita, ettei sopimusvapaudelle olisi mitään rajoituksia. Maakaasumarkkinalain 14 luvun maakaasusopimuksia koskevien säännösten ensisijaisesti kuluttajille tarjoamaa suojaa ei kuitenkaan voida katsoa tarkoitetun ulotettavaksi kaikissa tapauksissa myös elinkeinonharjoittajien väliseen sopimuksetekotilanteeseen, vaan pääsääntönä on pidettävä sopimisen vapautta.

Edellä olevilla perustella Energiavirasto jättää maakaasumarkkinalain 70 §:n - 72 §:ä koskevat vaatimukset tutkimatta toimivaltaansa kuulumattomina. Maakaasumarkkinalain 68 §:n nojalla myös 73 § vahvistusilmoitusta koskien on tahdonvaltainen säännös muun kuin kuluttaja-asiakkaan osalta. Koska tutkintapyyntöön tekijä osakeyhtiönä ei ole maakaasumarkkinalaissa tarkoitettu kuluttaja ja Haminan Energian Oy:n antaman selvityksen mukaan se noudattaa Energiateollisuus ry:n suosittelamia yleisiä sopimusehtoja, jossa on erikseen sovittu vahvistusilmoituksen lähettämisestä, on vahvistusilmoituksen lähettämistä koskeva velvoite

sopimusperusteinen. Siten lain 73 §:n säännöksiä vahvistusilmoituksen lähettämisestä ei sovelleta tutkintapyyntöön tekijän ja Haminan Energia Oy:n väliseen sopimussuhteeseen. Energiavirasto jättää tutkimatta vahvistusilmoituksen lähettä-mättä jättämistä koskevan tutkintapyyntöissä esitetyn väitteen toimivaltaansa kuu-lumattomana.

Energiajakelun- ja toimituksen keskeyttäminen

Tutkintapyyntöön tekijä on pyytänyt tutkimaan, onko Haminan Energia Oy toiminut oikein energiajakelun- ja toimituksen keskeyttämisen osalta. Haminan Energian selvityksen mukaan yhtiö ryhtyi valmistelemaan energiajakelun keskeytystä tois-tuvien sopimusrikkomusten vuoksi. Energiajakelun keskeyttämistä ei kuitenkaan tapahtunut, sillä asiakas maksoi saatavat. Saadun selvityksen perusteella Haminan Energia Oy noudattaa toiminnassaan Energiateollisuus ry:n suosittelimia Kaasun yleisiä verkkopalveluehtoja sekä vähittäismyynninehtoja ja Sähkön verkkopalve-luehtoja, joissa määritellään energianjakelun tai toimituksen keskeyttämisestä.

Maakaasumarkkinalain 68 §:n ja sähkömarkkinalain 85 §:n 2 momentin nojalla maakaasumarkkinalain 80 §:n 1 momentin ja sähkömarkkinalain 103 §:n 1 mo-mentin säännökset eivät ole pakottavia tutkintapyyntöön tekijän ollessa elinkeinon-harjoittaja. Haminan Energia Oy:n ja tutkintapyyntöön tekijän väliseen mahdolli-seen sopimukseen soveltuvat tällöin maakaasumarkkinalain ja sähkömarkkinalain säännösten sijasta sopimusehtojen määräykset energiajakelun- ja toimituksen kes-keyttämisestä.

Energiavirasto toteaa edelleen, että maakaasumarkkinalain 80 §:n 1 momentti ja sähkömarkkinalain 103 §:n 1 momentti koskevat toimenpiteitä, jotka jakeluver-konhaltijan ja vähittäismyyjän on tullut suorittaa ennen kuin se on keskeyttänyt energiajakelun- ja toimituksen. Haminan Energia Oy ei ole keskeyttänyt energiaja-kelua ja toimitusta tutkintapyyntöön tekijän käyttöpaikassa, joten keskeytystä edel-tävien toimenpiteiden lainmukaisuuden arvioiminen ei edes olisi mahdollista asian tässä vaiheessa siinäkin tapauksessa, että loppukäyttäjä olisi kuluttaja-asiakas.

Edellä olevilla perusteilla Energiavirasto jättää vaatimuksen maakaasumarkkinalain 80 §:n ja sähkömarkkinalain 103 §:n mukaisten energiankeskeytykseen liittyvien velvoitteiden noudattamisen osalta tutkimatta.

Laskulla esitettävät tiedot

Asiassa on kyse siitä, onko Haminan Energia Oy antanut laskussa tai laskun mukana maakaasumarkkinalaissa ja sähkömarkkinalaissa edellytetyt tiedot. Energiaviras-ton näkemyksen mukaan, Haminan Energia Oy:llä on tässä kyseisessä tapauksessa maakaasun osalta sekä jakeluverkonhaltijan että vähittäismyyjän rooli ja sähkön osalta jakeluverkonhaltijan rooli.

Maakaasumarkkinalain 39 §:n 3 momentin ja sähkömarkkinalain 57 §:n 3 momen-tin mukaan jakeluverkonhaltijan on esitettävä laskussa verkkonsa käyttäjälle erit-tely siitä, miten maakaasun- ja sähkönjakelun hinta muodostuu. Maakaasunjakelun hintaa koskevat tiedot ja arviot on annettava loppukäyttäjälle oikea-aikaisesti ja helposti ymmärrettävässä muodossa. Maakaasun osalta, laskun mukana on ilmoi-tettava loppukäyttäjän todellinen kulutus ja hintatiedot sekä mahdollistettava ver-tailu edellisen vuoden kulutukseen ja kustannuksiin samana kautena. Sähkön

osalta laskun mukana on ilmoitettava loppukäyttäjän todellinen kulutus ja hintatiedot sekä mahdollistettava vertailu edellisen vuoden kulutukseen samana kautena.

Maakaasumarkkinalain 46 §:n 3 momentin mukaan vähittäismyyjän on esitettävä laskussa asiakkaalle erittely siitä, miten maakaasun hinta muodostuu, sekä tieto sopimuksen voimassaoloajasta. Maakaasun hintaa koskevat tiedot ja arviot on annettava loppukäyttäjälle oikea-aikaisesti ja helposti ymmärrettävässä muodossa. Laskun mukana on ilmoitettava loppukäyttäjän todellinen kulutus ja hintatiedot sekä mahdollistettava vertailu edellisen vuoden kulutukseen ja kustannuksiin samana kautena.

Energiavirasto on antanut kyseisten lainkohtien nojalla määräyksen maakaasuenergia- ja siirtoa koskevien laskujen erittelystä sekä määräyksen sähkön jakelua koskevien laskujen erittelystä. Maakaasun osalta, Haminan Energia Oy:n tutkintapyyntöön tekijälle lähettämät laskut ovat määräyksen 1 §:ssä tarkoitettuja laskuja, joita maakaasun toimittaja lähettää asiakkailleen maakaasuenergiasta ja maakaasun siirrosta. Sähkön osalta, Haminan Energian tutkintapyyntöön tekijälle lähettämät laskut ovat määräyksen 1 §:ssä tarkoitettuja laskuja, joita jakeluverkonhaltija lähettää asiakkailleen sähkönjakelusta.

Haminan Energia Oy on todennut Energiavirastolle lähettämässään vastineessa, että se ilmoittaa laskuilla laskutuksen perusteena olleen energiamäärän sekä tämän hinnan.

Maakaasun laskutus perustuu mittarilukemiin. Kaasun kulutustietojen raportointi sekä vertailu edellisvuosien osalta ovat nähtävissä Online – palvelussa. Palvelu on ilmainen ja asiakkaan saavutettavissa.

Sähkön laskutus perustuu tuntitietoon ja sähkön kulutustietojen raportointi sekä vertailu edellisvuosien osalta löytyy myös Online – palvelusta.

Energiavirasto toteaa, että maakaasumarkkinalain 39 §:n 3 momentin ja 46 §:n 3 momentin perusteella maakaasun vähittäismyyjän ja jakeluverkonhaltijan on ilmoitettava laskun mukana loppukäyttäjän todellinen kulutus ja hintatiedot sekä mahdollistettava vertailu edellisen vuoden kulutukseen ja kustannuksiin samana kautena.

Energiavirasto toteaa, että sähkömarkkinalain 57 §:n 3 momentin perusteella sähkön jakeluverkonhaltijan on ilmoitettava laskun mukana loppukäyttäjän todellinen kulutus ja hintatiedot sekä mahdollistettava vertailu edellisen vuoden kulutukseen samana kautena.

Kyseisiä lainkohtia koskevien hallitusten esitysten (HE 182/2014vp ja HE 50/2017vp) yksityiskohtaisten perusteluiden mukaan sekä sähkön että maakaasun osalta vertailutiedot voidaan antaa esimerkiksi internetin kautta. Varsinaisessa laskussa ei siten tarvitse vertailutietoja antaa. Energiavirasto katsoo, että jos vertailutietoja ei anneta laskussa tai laskun liitteessä, tulee asiakkaalle kuitenkin ilmoittaa laskussa tai sen mukana, mistä varsinaiset vertailutiedot ovat saatavilla.

Haminan Energia Oy selvityksen liitteenä toimittamissa laskuissa ei esitetä minäkäänlaista vertailua edellisen vuoden kulutukseen samana kautena. Lasku ei myöskään sisällä viittausta tai mainintaa siitä, missä vertailua on mahdollista suorittaa.

Haminan Energia Oy ei myöskään ole toimittanut Energiavirastolle sellaisia laskun liitteitä, joista tieto kävisi esille.

Energiavirastolle toimitettujen tietojen perusteella Energiavirasto toteaa, että Haminan Energia Oy:n tutkintapyyntöön tekijälle lähettämästä maakaasun myynti koskevasta laskusta puuttuu tieto sopimuksen voimassaoloajasta. Energiavirasto toteaa, että maakaasumarkkinalain 46 §:n 3 momentin ja laskuerittelymääräyksen 4 §:n 2 momentin mukaisesti maakaasun myyntiä koskevassa laskussa on ilmoitettava sopimuksen voimassaoloaika. Energiavirasto toteaa, että tieto sopimuksen voimassaolosta on sisällytettävä asiakkaalle lähetettävään laskuun siinäkin tapauksessa, että kyseessä on toistaiseksi voimassa oleva sopimus. Selvennökseksi todettakoon, että sopimuksen voimassaoloaika ei ole edellytetty sisällytettävän sähkön jakelulaskulle.

Energiavirasto katsoo, että muilta osin sähköä ja maakaasua koskevilla laskuilla ilmoitetut hintaa koskevat tiedot on annettu loppukäyttäjälle helposti ymmärrettävässä muodossa ja että laskuissa on sekä sähkön että maakaasun laskutuksen osalta molempien laskuerittelymääräyksien 4 §:ssä vaaditut tiedot.

Haminan Energia Oy ei siten ole saadun selvityksen perusteella mahdollistanut asiakkailleen vertailua edellisen vuoden kulutukseen samana kautena ja maakaasun osalta myöskään kustannuksiin samana kautena. Edellä todetun johdosta Energiavirasto toteaa, että Haminan Energia Oy on toiminut tältä osin maakaasumarkkinalain 39 §:n 3 momentin, 46 §:n 3 momentin sekä sähkömarkkinalain 57 §:n 3 momentin vastaisesti. Haminan Energia Oy:n tulee ilmoittaa laskulla tai sen liitteessä millä tavoin yhtiö mahdollistaa asiakkailleen vertailun edellisen vuoden kulutukseen sähkön ja maakaasun osalta ja maakaasun osalta lisäksi kustannuksiin samana kautena. Energiavirasto katsoo, että Haminan Energia Oy on lisäksi toiminut maakaasumarkkinalain 46 §:n 3 momentin ja laskuerittelymääräyksen 4 §:n 2 momentin vastaisesti, kun se ei ole ilmoittanut maakaasun myyntiä koskevassa laskussa sopimuksen voimassaoloaika.

Loppukäyttäjän oikeus omaa maakaasun kulutustaan koskevan tiedon hyödyntämiseen

Maakaasumarkkinalain 19 §:n mukaan loppukäyttäjällä on oikeus saada tai antaa muulle taholle oikeus saada ilman erillistä korvausta maakaasun kulutustaan koskeva mittaus tieto, jonka verkonhaltija on kerännyt maakaasun käyttöpaikan mittauslaitteistosta. Tieto luovutetaan maakaasun käyttöpaikka- tai mittauskohtaisesti sellaisessa muodossa, joka vastaa toimialan ja verkonhaltijan yleisesti noudattamaa menettelytapaa. Energiavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä tietojen muodosta ja tietojen luovuttamisesta noudatettavasta menettelystä.

Tutkintapyyntöön tekijän mukaan Haminan Energia Oy ei ole toimittanut mittarilukemia siitä huolimatta, että ne on erikseen pyydetty. Haminan Energian selvityksen mukaan se on toimittanut asiakkaalle tämän pyytämät maakaasun laskukopiot, mutta ei erillisiä mittarinlukemia. Maakaasun mittarilukemat ja niiden historia ovat myös olleet saatavissa OmaVoima-palvelusta.

Energiavirasto toteaa, että laskukopioiden toimittaminen ei täytä maakaasumarkkinalain 19 §:n tarkoittamaa loppukäyttäjän oikeutta saada ilman erillistä korvausta

maakaasun kulutustaan koskeva mittaustieto, jonka verkonhaltija on kerännyt maakaasun käyttöpaikan mittauslaitteistosta. Myöskään se, että mittaustiedot ovat saatavilla OmaVoima-palvelusta ei riitä täyttämään velvoitetta. Näin ollen, Energiavirasto toteaa, että Haminan Energia Oy on toiminut maakaasumarkkinalain 19 §:n vastaisesti jättäessään antamatta loppukäyttäjälle tämän pyytämät mittaustiedot.

Loppukäyttäjän oikeus oman sähkönkäyttöä koskevan tiedon hyödyntämiseen

Sähkömarkkinalain 75 e §:n mukaan verkonhaltijan on luovutettava loppukäyttäjälle ja sähköntuottajalle tai näiden nimeämälle taholle jäljennös loppukäyttäjän tai sähköntuottajan omaa sähkönkäyttöä ja sähköntuotantoa koskevista mittaus- ja kulutustiedoista, jotka verkonhaltija on kerännyt sähkönkäyttöpaikan mittauslaitteistosta. Tiedot on luovutettava koneluettavassa ja helposti muokattavassa vakiotietomuodossa sähkönkäyttöpaikka- tai mittauskohtaisesti. Energiavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä tietojen muodosta ja tietojen luovuttamisessa noudatettavasta menettelystä.

Tutkintapyynnön tekijän mukaan Haminan Energia Oy ei ole toimittanut sähkön mittaus- ja kulutustietoja siitä huolimatta, että ne on erikseen pyydetty. Haminan Energian Oy:n toimittaman selvityksen mukaa yhtiön sähkön laskutus ei perustu lukematietoihin. Laskutuksen perusteena on mittarin keräämä tuntisarja, joten erilisiä lukematietoja ei ole asiakkaalle toimitettu. Sähkön tuntisarja löytyy OmaVoima-palvelusta koko asiakassuhteen ajalta. Asiakkaalle on toimitettu hänen pyyntönsä mukaisesti kaikki sähkönsiirron laskut.

Energiavirasto toteaa, että laskukopioiden toimittaminen ei täytä sähkömarkkinalain 75 e §:n velvollisuutta luovuttaa loppukäyttäjälle jäljennös loppukäyttäjän omaa sähkönkäyttöä koskevista mittaus- ja kulutustiedoista. Energiaviraston näkemyksen mukaan, asiassa ei ole merkitystä perustuuko laskutus lukematietoihin vai tuntisarjaan. Myöskään se, että tiedot ovat saatavilla OmaVoima-palvelusta ei riitä täyttämään velvoitetta. Näin ollen, Energiavirasto toteaa, että Haminan Energia on toiminut sähkömarkkinalain 75 e §:n vastaisesti jättäessään antamatta loppukäyttäjälle tämän pyytämät mittaus- ja kulutustiedot.

Ratkaisu

Haminan Energia Oy on menetellyt maakaasumarkkinalain 39 §:n 3 momentin, 46 §:n 3 vastaisesti jättäessään ilmoittamatta laskun mukana, millä tavoin se mahdollistaa vertailun edellisen vuoden kulutukseen ja kustannuksiin samana kautena. Lisäksi Haminan Energia Oy on menetellyt maakaasumarkkinalain 46 §:n 3 momentin ja laskuerittelymääräyksen 4 §:n 2 momentin vastaisesti, kun se ei ole ilmoittanut laskussa sopimuksen voimassaoloaika.

Haminan Energia on menetellyt sähkömarkkinalain 57 §:n 3 momentin vastaisesti ilmoittamatta laskun mukana, millä tavoin se mahdollistaa vertailun edellisen vuoden kulutukseen samana kautena.

Haminan Energia Oy on menetellyt maakaasumarkkinalain 19 §:n vastaisesti jättäessään toimittamatta loppukäyttäjälle tämän maakaasun kulutusta koskevat

mittaustiedot, jotka verkonhaltija on kerännyt maakaasun käyttöpaikan mittauslaitteistosta.

Haminan Energia Oy on menetellyt sähkömarkkinalain 75 e §:n vastaisesti jättäessään luovuttamatta loppukäyttäjälle jäljennöksen tämän sähkökäyttöä koskevista mittaus- ja kulutustiedoista, jotka verkonhaltija on kerännyt sähkön käyttöpaikan mittauslaitteistosta.

Energiavirasto jättää tutkintapyynnön toimivaltaansa kuulumattomana tutkimatta siltä osin kuin kyse on 70 § - 73 § momentin tietojen antamatta jättämisestä ja vahvistusilmoituksen lähettämättä jättämisestä. Energiavirasto jättää vaatimuksen sähkömarkkinalain 103 §:n ja maakaasumarkkinalain 80 §:n mukaisten energian toimitukseen ja keskeytykseen liittyvien velvoitteiden noudattamisen osalta tutkimatta toimivaltaansa kuulumattomana.

Energiavirasto velvoittaa Haminan Energia Oy:n ryhtymään viipymättä toimenpiteisiin sähkömarkkinalain ja maakaasumarkkinalain sekä laskuerittelymääräyksen vastaisen menettelynsä korjaamiseksi. Haminan Energia Oy:n on korjattava toimintansa siten, että se mahdollistaa laskulla tai laskun mukana loppukäyttäjälle vertailun edellisen vuoden kulutukseen, ja maakaasun osalta lisäksi kustannuksiin, samana kautena lisäämällä loppukäyttäjille lähetettäviin laskuihin tai niiden liitteisiin maininnan tarjoamastaan palvelusta, jossa vertailun voi tehdä. Energiavirasto velvoittaa Haminan Energia Oy:n esittämään maakaasun myyntiä koskevan laskun osalta tiedon sopimuksen voimassaoloajasta.

Haminan Energia Oy:n on toimitettava Energiavirastolle selvitys suorittamistaan korjaavista toimenpiteistä viimeistään 60 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Haminan Energia Oy:n on toimitettava myös korjattu laskupohja tai laskun liite Energiavirastolle.

Päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

Sovelletut säännökset

Maakaasumarkkinalaki (587/2017) 19 §, 39 § 3 mom., 46 § 2 mom. ja 3 mom., 68 §

Sähkömarkkinalaki (533/2013), 57 §:n 3 mom., 75 e § 1 mom., 85 §

Laki sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta (590/2013) 5, 9 ja 38 §

Energiaviraston määräys maakaasuenergiaa ja maakaasun siirtoa koskevien laskujen erittelystä (1184/002/2013) 1 § ja 4 §

Energiaviraston määräys sähkön myyntiä ja jakelua koskevien laskujen erittelystä (1097/002/2013) 1 ja 4 §

Muutoksenhaku

Valitusosoitus Haminan Energia Oy:lle päätöksen liitteenä.

Valitusosoitus tutkintapyynnön tekijälle siltä osin kuin toimenpidepyyntö on jätetty tutkimatta, on päätöksen liitteenä. Muilta osin päätös ei sisällä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 6 §:n mukaista ratkaisua, josta voi valittaa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain mukaisessa järjestyksessä.

Lisätietoja

Lisätietoja tästä päätöksestä antaa lakimies Buket Hertti, buket.hertti@energiavirasto.fi, puh. 029 050 150.

Liitteet	Valitusosoitus
Jakelu	Haminan Energia Oy Tutkintapyynnön tekijä
Tiedoksi	Energiateollisuus ry Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Maksutta	

LIITE

VALITUSOSOITUS

Muutoksenhakuoikeus

Energiaviraston antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siinä järjestyksessä kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Valituskelpoisella päätöksellä tarkoitetaan toimenpidettä, jolla asia on ratkaistu tai jätetty tutkimatta.

Valitusoikeus on sillä, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa.

Valitusviranomainen

Valitusviranomainen Energiaviraston päätökseen on markkinaoikeus.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, määräaika jatkuu vielä seuraavan arkipäivän.

Valituskirjelmän sisältö

Valitus tehdään kirjallisesti. Markkinaoikeudelle osoitetussa valituskirjelmässä on ilmoitettava:

- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan muutosta;
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi; sekä
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on muu henkilö, on valituskirjelmässä ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä:

- muutoksenhaun kohteena oleva päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä;

- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta; sekä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu Energiavirastolle tai markkinaoikeudelle.

Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, jollei päämies ole valtuuttanut häntä suullisesti valitusviranomaisessa. Asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos valitusviranomainen niin määrää.

Valituskirjelmän toimittaminen valitusviranomaiselle

Valittajalta peritään markkinaoikeudessa tuomioistuinmaksulain (1455/2015) mukainen oikeudenkäyntimaksu, joka on suuruudeltaan 2050 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa markkinaoikeuteen, jonka osoite on:

Markkinaoikeus
Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI
Faksi: 029 56 43314
Sähköposti: markkinaoikeus@oikeus.fi

Valituskirjelmä voidaan toimittaa valitusviranomaiselle myös postitse.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

Kun valituskirjelmä toimitetaan hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta, liitteet voi toimittaa skannattuna asiointipalvelussa tai kirjeitse. Kirjeitse toimitettaessa mainitse asiasta asiointipalvelun Viesti-kentässä.